

I anledning här af och med åberopande af revisorernes yttrande § 3, sid. 136, vågar jag föreslå:

att Riksdagen måtte anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes anbefalla embetsverken och dess Befallningshafvande att så tidigt, efter hvarje kalenderårs slut, insända sina verifierade räkenskaper, att rikshufvudboken kan upprättas och till granskning föreläggas påföljande årets statsrevisorer.

Stockholm den 27 Januari 1883.

C. A. Larsson
från Östergötland.

N:o 52.

Af Herr **A. P. Danielson:** *Angående upphäfvande af eller tillägg till stadgandet i 1 mom. 7 § af Kongl. förordningen den 21 December 1857 om egors fredande emot skada af annans hemdjur samt om stängselkyldighet.*

I de orter der kronan eger kronoparker eller annan skog eller mark har man ofta hört klagomål deröfver att kronan ej är skyldig att deltaga i stängsel för sådan mark, der kronan ej sjelf fordrar att stängas skall.

Det torde lätt inses obilligheten deraf, att den, som har kronan till granne vid sådan mark, skall ensam hålla all stängsel. Att den enskilde jordegaren härvid får vidkännas dryga kostnader för hägnads uppförande eller ock det mera kostsamma besväret af vallning, är ju tydligt; men

att genom vallning hindra kreaturen att öfverskrida den endast med råstenar eller andra märken här och der betecknade gränsskilnaden, är knappast möjligt och låter sig ej göra, utan att vallhjonerna skola vara nästan lika många som de vallade kreaturen; och att detta ej blott skall hålla ungdomen i skogen i stället för i skolan, utan derjemte fordra mera försigkomna personers tid, och deras arbetskraft tagas, till men för jordbruket, från det egentliga jordbruksarbetet, är äfven tydligt. Mäktar en granne till kronans mark ej hålla all stängsel och förmår ej genom vallning hålla vård om sina kreatur, återstår ej annat än att låta betet å sin mark vara obegagnadt, huru väl han än kan behöfva detsamma, eller underkasta sig böter med dertill hörande rättegång och kostnader. Att jägeribetjeningen i den ort jag närmast känner håller noga tillsyn deröfver att hvarje öfverträdelse i förenämnda fall lagligen beifras, har jag mig bekant, och härom är ingenting att säga, men att kronan, den mäktigaste af alla rikets jordegare, skall härvid undgå som jordegare den skyldighet, som hvarje annan jordegare har sig ålagd, kan jag ej finna vara rättvist. Tvärt om föreställer jag mig, att kronan borde i första hand vara den som visade sig icke vilja obilligt betunga den, som är hennes granne, och för att, som nu, endast använda åtal och böter, i stället mot denne fullgöra hägnadsskyldighet som annan jordegare, då så fordras.

Genom att kronan mera allmänt finge hägn om sina skogsområden skulle dessa mångenstädes genom sådd och plantering och bättre vård i öfrigt med sitt ökade värde snart ersätta den med hägnaden förenade kostnaden.

Beträffande hägnadens beskaffenhet anser jag, att den, så vidt görligt är, bör uppföras af sten och endast i saknad deraf af trä.

På dessa i korthet angifna skäl vågar jag vördsamt föreslå, det Riksdagen ville för sin del besluta,

att till all kraft och verkan upphäfva första momentet i 7 § af Kongl. förordningen om stängselskyldigheten m. m. af den 21 December 1857, eller från och med der paragrafen börjar med orden: »den, som» och slutar i samma stycke med orden: »stängas skall».

Skulle Riksdagen ej vara villig att fatta det beslut jag här yrkat, utan anse att kronan som jordegare än fortfarande bör i allmänhet hafva detta, så att säga, hägnadsprivilegium framför andra jordegare, då anhåller jag härmed vördsammast, att Riksdagen åtminstone ville för sin del besluta:

att stadgandet i första momentet eller stycket af 7 § i Kongl. förordningen om stängselskyldigheten m. m. af den 21 December 1857 skall, från och med innevarande års utgång, icke vidare hafva tillämpning för hägnadsskyldigheten vid Böda kronopark på Öland, och att kronan dervid skall i skiljolinien med mötande granne taga del i stängsel till hälften.

Utom de skäl jag här anført vågar jag för detta mitt yrkande tillägga, att denna kronopark af ålder varit sådan kronopark »som för menigheters begagnande varit upplåten» dels för utsyning af ved och virke och dels för betesrätt derå; men i afseende på betesrätten har Kongl. Maj:t genom nådigt bref af den 1 April 1881 förklaradt, att sådan betesrätt skall å Böda kronopark för all framtid upphöra från och med sistlidet års utgång och detta utan någon ersättning till dem, som genom äldre Kongl. bref och beslut åtnjutit betesrätt å sagda kronopark.

Denna kronopark har således, sedan förenämnda Kongl. förordning af den 21 December 1857 utfärdades, förändrat egenskap, såsom nu befriad från skyldigheten att vara i afseende på betesrättigheten »för menighetens begagnande upplåten», och torde med anledning häraf jemväl i högsta grad vara billigt och rättvist, att kronan härvid får hägnadsskyldighet som hvarje annan jordegare; ty att, som nu skett, indraga den af ålder varande betesrättigheten utan ett enda öre i ersättning därför, men likvisst låta desse små jordegare, som äro grannar med kronan, hafva all stängselskyldighet, synes mig ytterst hårdt.

Om remiss af denna min motion till Lag-Utskottet får jag vördsamt anhålla.

Stockholm den 26 Januari 1883.

A. P. Danielson
från Kalmar län.
